منتخب التفسیر تجدید نظر شده با جناب آقای مهدی الهی قمشه‌ئی

شما نیز باید بستایشی مثل آن یا بهتر پاسخ دهید که خدا بحساب هر نیک و بد کاملا خواهد رسید ﴿۸۶﴾ خدای یگانه که
هیچ خدائی جز او نیست محققاً همه را در روز قیامت که هیچ شک در آن نیست جمع آورد کیست که راست تر از
خدا سخن گوید ﴿۸۷﴾ چرا شما درباره منافقان دو فرقه شدید (گروهی باسلام و گروهی بکفرشان قائل گشتید آنها در باطن
کافرند) و خدا آنها را بکیفر اعمال زشتشان بازگردانید آیا شما میخواهید کسی را که خدا گمراه کرده هدایت کنید در صورتیکه
هر که را خدا گمراه کرد هرگز تو بر هدایت او راهی نخواهی یافت ﴿۸۸﴾ منافقان و کافران (از رشک و حسد)
آرزو کنند که شما مسلمین هم مانند آنان کافر شوید تا (شما را بر آنان امتیازی نباشد) همه برابر و مساوی در کفر باشید پس
آنان را تا در راه خدا هجرت نکنند دوست نگیرید و اگر مخالفت کردند آنها را هر کجا یافتید گرفته و بقتل رسانید
و از آنها یار و دوستی نباید اختیار کنید ﴿۸۹﴾ مگر آنانکه بقومی که میان شما با آنها عهد و پیمانی است در پیوسته باشند
که بر این عهد نزد شما آیند که از جنگ با شما و با قوم خود که دشمنان شما هستند هر دو خودداری کنند و از جنگ
دلتنگ باشند، با این دو طایفه از کافران که در حقیقت بشما پناهنده اند نباید قتال کنید و اگر خدا
میخواست آنها را بر شما مسلمین مسلط میکرد تا با شما قتال میکردند پس هرگاه از جنگ با شما کناره گرفتند و تسلیم
شدند در اینصورت خدا برای شما راهی علیه آنها نگشوده (یعنی مال و جانشانرا بر شما مباح نکرده)
﴿۹۰﴾ گروهی دیگر را خواهید یافت که میخواهند از شما (باظهار اسلام) و از قوم خود (باظهار کفر)
ایمنی یابند و هرگاه راه فتنه گری و شرک بر آنها باز شود بکفر خود بازگردند پس اگر از فتنه انگیزی و نفاق با
شما کناره نگرفته و تسلیم شما نشوند و از آزار شما دست نکشیدند در اینصورت آنها را هر کجا یافتید گرفته و بقتل رسانید

شما را بر جان و مال آنها تسلطی کامل بخشیدیم (۹۱) هیچ مؤمنی را نرسد که مؤمنی را بقتل رساند مگر آنکه باشتباه و خطا
مرتکب آن شود و در صورتیکه بخطا هم مؤمنی را مقتول ساخت باید بکفاره آن خطا بنده مؤمنی آزاد کند و خونبهای آنرا
بصاحب آن تسلیم نماید مگر آنکه دیه را ورثه بقاتل ببخشند و اگر این مقتول با آنکه مؤمن است از قومی است که با
شما دشمن و محاربند در اینصورت قاتل دیه ندهد لکن بر اوست که بنده مؤمنی را آزاد کند؛ و اگر مقتول از قومی است
که میان شما و آنقوم عهد و پیمان برقرار بوده پس خونبها را بصاحب خون پرداخته و بنده مؤمنی بکفاره نیز آزاد کند
و اگر بنده نیابد بایستی دو ماه متوالی روزه دارد این توبه ایست که از طرف خدا پذیرفته است و خدا (با عمال خلق و
جزای آن) آگاه و بهمه امور عالم دانا و حکیم است (۹۲) هر کس مؤمنی را بعمد بکشد مجازات او آتش جهنم است
که در آن جاوید معذب خواهد بود و خدا بر او خشم و لعن کند و عذابی بسیار شدید مهیا سازد (۹۳) ای اهل
ایمان چون در راه دین خدا بیرون روید (در کار دشمن و دوست) تحقیق و جستجو کنید و بآنکس که اظهار
اسلام کند و بشما سر تسلیم فرود آورد نسبت کفر مدهید تا مال و جانش را بر خود حلال کنید و از متاع ناچیز
دنیا چیزی غنیمت برید؛ که غنائم بسیار نزد خداست، اسلام شما هم اول همچنین اظهار و تسلیمی بیش نبود
تا وقتی که خدا بر شما بنور ایمان منت گذاشت (تا از ظاهر اسلام بحقیقت ایمان رسیدید) پس اکنون باید
تحقیق کنید (و بهوس و طمع در جان و مال مردم کسی را بکفر نسبت ندهید) که خدا بهر چه کنید کاملاً آگاه است
(۹۴) هرگز مؤمنانی که بی هیچ عذری مانند نابینائی، مرض و فقر و غیره از کار جهاد باز نشینند با آنانکه بمال و
جان کوشش کنند (در مراتب ایمان) یکسان نخواهند بود، خدا مجاهدان فداکار بمال و جان را بر باز نشستگان بلندی و برتری بخشید

جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿٩١﴾ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَّقْتُلَ
مُؤْمِنًا اِلَّا خَطَـًٔا ۚ وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَـًٔا فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَّ
دِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰۤى اَهْلِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ يَّصَّدَّقُوْا ؕ فَاِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ
لَّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ؕ وَاِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍۭ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ فَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰۤى اَهْلِهٖ وَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ۚ فَمَنْ
لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ ؗ تَوْبَةً مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا
حَكِيْمًا ﴿٩٢﴾ وَمَنْ يَّقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآؤُهٗ جَهَنَّمُ خٰلِدًا فِيْهَا
وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهٗ وَاَعَدَّ لَهٗ عَذَابًا عَظِيْمًا ﴿٩٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْۤا اِذَا ضَرَبْتُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوْا وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَنْ اَلْقٰۤى اِلَيْكُمُ
السَّلٰمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا ۚ تَبْتَغُوْنَ عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۫ فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ
كَثِيْرَةٌ ؕ كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿٩٤﴾ لَا يَسْتَوِي الْقٰعِدُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ
غَيْرُ اُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجٰهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ
فَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقٰعِدِيْنَ دَرَجَةً ؕ وَ

و همه اهل ایمان را وعده نیکوتر (که دخول بهشت است) فرموده و مجاهدان را بر بازنشستگان به اجر و ثوابی بزرگ
برتری داده است ﴿۹۵﴾ این درجات و برتری رتبه‌ها از نظر عدل و بخشایش و رحمت و موهبت خدا درباره
خلق، آمرزنده و مهربان است ﴿۹۶﴾ آنان که (هنگام مرگ) در قبض روح (ظالم و ستمگر) بمیرند فرشتگان از آنها
بازپرسند که در چه کار بودید (و چرا با ایمان و اعمال نیک برای آخرت نپرداختید؟) پاسخ دهند که ما در روی زمین مردمی ضعیف
و ناتوان و اسیر ظلم حکام جاهل بودیم فرشتگان گویند: آیا زمین خدا پهناور نبود که در آن سفر کنید (و از محیط جهل و کفر بسرزمین
علم و ایمان بشتابید) و از آنها عذر نپذیرند و مأوای ایشان جهنم است و بازگشت آنها جایگاه بسیار بدیست
﴿۹۷﴾ مگر آن گروه از مردان و زنان و کودکان که براستی ناتوان بودند (فقیر یا عاجز یا مریض و غیره) که گریز و چاره برایشان میسّر نبود
و راهی بنجات خود (از آن دیار کفر) نمی‌یافتند ﴿۹۸﴾ آنها امیدوارند بعفو و بخشش خدا باشند که خدا گناه ایشان ببخشد که
خداوند بخشنده و آمرزنده بندگانست ﴿۹۹﴾ و هر کس در راه خدا از وطن خویش هجرت کند (و از آوارگی جز غربت
نیندیشد) در زمین (پهناور خدا) برای آسایش و گشایش امورش جایگاه بسیار خواهد یافت و هرگاه کسی از خانه
خویش (و شهر خود) برای هجرت بسوی خدا و رسول (و حفظ مقام ایمان) بیرون آید و در سفر مرگ وی را
فرا رسد اجر و ثواب چنین کسی بر خداست (یعنی بیقین خدا با او رحمت و تفضّل خواهد کرد) و خدا پیوسته
آمرزنده و مهربان است ﴿۱۰۰﴾ و هنگامی که در سفر باشید باکی برای شما نیست که نماز را کوتاه بجای آرید
(چهار رکعت را دو رکعت کنید) هرگاه بیم آن که کافران شما را رنج و هلاک اندازند داشته باشید ﴿۱۰۱﴾
و هرگاه (در سفرهای جهاد) شخص تو (یا فرماندهان از طرف تو) در میان سپاه اسلام باشی و نماز برای آنان بپاداری باید سپاهی با تو مسلّح بنماز برایستند

كُلًّا وَّعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰى ؕ وَفَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ عَلَى الْقٰعِدِيْنَ
اَجْرًا عَظِيْمًا ۙ﴿۹۵﴾ دَرَجٰتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَّرَحْمَةً ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ﴿۹۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ تَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ظَالِمِيْٓ اَنْفُسِهِمْ قَالُوْا فِيْمَ
كُنْتُمْ ؕ قَالُوْا كُنَّا مُسْتَضْعَفِيْنَ فِي الْاَرْضِ ؕ قَالُوْٓا اَلَمْ تَكُنْ اَرْضُ اللّٰهِ
وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوْا فِيْهَا ؕ فَاُولٰٓئِكَ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ۙ﴿۹۷﴾
اِلَّا الْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَآءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ
حِيْلَةً وَّلَا يَهْتَدُوْنَ سَبِيْلًا ۙ﴿۹۸﴾ فَاُولٰٓئِكَ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّعْفُوَ
عَنْهُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَفُوًّا غَفُوْرًا ﴿۹۹﴾ وَمَنْ يُّهَاجِرْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ يَجِدْ
فِي الْاَرْضِ مُرٰغَمًا كَثِيْرًا وَّسَعَةً ؕ وَمَنْ يَّخْرُجْ مِنْۢ بَيْتِهٖ مُهَاجِرًا
اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ اَجْرُهٗ عَلَى اللّٰهِ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۱۰۰﴾ وَاِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْاَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ اَنْ تَقْصُرُوْا مِنَ الصَّلٰوةِ ۖ اِنْ خِفْتُمْ اَنْ يَّفْتِنَكُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ
اِنَّ الْكٰفِرِيْنَ كَانُوْا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِيْنًا ﴿۱۰۱﴾ وَاِذَا كُنْتَ فِيْهِمْ
فَاَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلٰوةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ مِّنْهُمْ مَّعَكَ وَلْيَاْخُذُوْٓا

وچون سجده نماز بجای آورند این سپاه برای محافظت رفته وگروهی که نماز نخوانده اند بنماز آیند والبته با لباس جنگ وبا اسلحه برا
کافران آرزو وانتظار آن دارند که شما از اسلحه واسباب خود غفلت کنید که ناگهان یکباره بشما حمله ورشوند و چنانکه بارانی
یا مرضی شما را از برگرفتن سلاح برنج اندازد باکی نیست اسلحه را فروگذارید ولی البته از دشمن بر حذر باشید (لکن بوعده خدا
بر فتح خود مطمئن باشید) که خدا برای کافران عذابی سخت خوار کننده مهیا ساخته ۱۰۲ پس آنگاه که از نماز فراغت یافتید
(خصوص در حال جنگ که از نماز کامل باز ماندید) باز در همه احوال، ایستاده، نشسته، وبر پهلو وبهر حال که توانید خدا را یاد کنید
پس که از آسیب دشمن ایمن شدید در آنحال (نماز کامل) بجای آرید که نماز برای اهل ایمان حکمی واجب لازم است ۱۰۳
ونباید (از تعقیب کردن) در کار دشمنان سستی وکاهلی کنید که اگر شما از آنان برنج و زحمت میافتید آنها نیز از دست شما برنج میکشند
با این فرق که شما بلطف خدا امیدوارید وآنها چون بی ایمانند امیدی ندارند و خدا دانا و حکیم است (و امیدواران را
محروم نمیسازد) ۱۰۴ ای پیغمبر، ما بسوی تو قرآن را بحق فرستادیم تا بآنچه خدا بوحی خود بر تو پدیدار آرد میان مردم حکم کنی و نباید
نفع خیانتکاران با مؤمنان وبی تقصیران بخصومت برخیزی (در سبب نزول آیه اقوالی است یکی آنکه: طعمة بن
ابیرق، زرهی از قتاده نعمان دزدید و برد و بیهودی سپرد و بسرقت کشف شد طعمه بیهودی تهمت زد و با قومش نزد رسول
شکایت کرد که قتاده دزدی یهودی را بمن نسبت داده رسول خواست با قتاده و یهودی خصومت کند آیه نازل شد)
۱۰۵ و از خدا آمرزش طلب که خداوند البته آمرزنده و مهربان است ۱۰۶ و هرگز برای خاطر مردمی که
با نفس خود خیانت میکنند با اهل ایمان و مردم بی تقصیر جدال مکن که همانا خداوند آنرا که خیانتکار و بدعمل است دوست نمیدارد
۱۰۷ مردم خیانتکار در کار خیانت از خلق شرم میکنند و از خدا نمیکنند و شبانگاه که سخنانی درشت و ناپسند (برای اتهام خلق) در دل میاندیشند خدا در آنجا با آنها هم

أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِن وَرَآئِكُمْ وَلْتَأْتِ طَآئِفَةٌ
أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُم مَّيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن كَانَ بِكُمْ أَذًى
مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنتُم مَّرْضَىٰ أَن تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ
اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٠٢﴾ فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَوٰةَ فَاذْكُرُوا
اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَوٰةَ
إِنَّ الصَّلَوٰةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾ وَلَا تَهِنُوا فِي
ابْتِغَآءِ الْقَوْمِ إِن تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ
مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾ إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُن
لِّلْخَآئِنِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾ وَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٦﴾
وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ

إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾
هَا أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَن يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَم مَّن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾ وَمَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ
يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١١٠﴾ وَمَن يَكْسِبْ
إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾ وَمَن يَكْسِبْ
خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّت طَّائِفَةٌ مِّنْهُمْ أَن يُضِلُّوكَ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ ۖ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِن شَيْءٍ ۚ وَأَنزَلَ اللَّهُ
عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ ۚ وَكَانَ فَضْلُ
اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾ ۞ لَّا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ
أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ ۚ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾ وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ
مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ
مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ

جزوهٔ

۲۲

ادارهٔ نشریه اخگر

تهران - خیابان ری دو راه مهندس وسیلهٔ تلفن شماره ۵۲۳۸۸

همه هفته روز های چهارشنبه منتشر میشود